

NR.12

TÄHEKE

1987

ISSN 0134-2266

Tule MIKSE otsima!

«Minu koolis on vahva MIKS! klubi,» kirjutas «Tähekesele» Kadri Koop Valga 1. Keskkooli IIIb klassist. «Seal me mängime mängu, tantsume ja laulame. MIKS! klubis vastatakse ka meie küsimustele.» Edasi seletas Kadri, et kord kuus, paar päeva enne MIKS! klubi õhtut pannakse algklasside koridori aknalauale väike puust kast. Sinna võib igaüks pista sedeli küsimustega, millele vastuseid tahab saada.

Mulle hakkas MIKS! klubi mõte kangesti meeldima. Selle sügise esimesel MIKS! klubi õhtul olin koolis uudistamas.

Juba saalis ringi vaadates võis taituda, et seekord tutvutakse linnuriigiga. Sellest kõneles suur linnutopis laual, tabelid lindude rände kohta ja nelja viktoriinivõistkonna nimed. Olin tõesti nagu linnulaadale sattunud. Ühes saalinurgas sädistasid «Pääsukesed», teises vidistasid «Löökesed», «Kurgedel» ja «Kuld-nokkadel» olid omad jutud ajada. Linnulaat vakatas, kui ringi keskele astus tark ja väarikas Öökull. Öökulli saatis kraakleja mustkuub Kaaren. Mida Öökull ees ütles, seda Kaaren takka kiitis. Tark lind Öökull avas oma sõpradele rändlindudele reisibüroo. Kätte oli jõudnud aeg pikaks teekonnaks kohvreid pakkida. Öökull luges ette reisiplaani. Käod, pääsukesed ja ööbikud lahkuvad meilt septembris, haned ja pardid oktoobris, kuldnokad ja löokesed

novembris. Kuldnokad, muusträstad ja haned leiavad endale talikortereid Lõuna-Euroopas, Aafrikasse Niiluse jõe äärde jäävad pesitsema pardid ja toonekured. Aafrikasse lendavad veel löokesed, suitsupääsuke-

sed, kuldnokad, ööbikud, peoleod ja käod. Öökull andis ka nõuandeid hädadohtude vältimiseks raskel teekonnal. Ta näitas piltidel erinevate lindude lennurivisid. Haned lendavad kaldreas, väikesed laululinnud

parves, kured kiiluna, pardid reas. Kui pildid vaadatud, näitas iga võistkond, kuidas nemad lõunamaale lendavad. «Pääsukesed» liuglesid üle saalipõranda läbisegi parves, ise valjult häälitsedes ja tiibu lehvitades. «Kurgedel» võttis enda kolmnurka seadmine rohkem aega. Pärast sellist õppust peaksid MIKS! klubi lapsed taevalaotuses lendavaid linnuparvi hästi ära tundma.

Lennuharjutused tehtud, asuti slaide vaatama ja õpetaja seletusi kuulama. Ka kasti pandud küsimused said vastatud. Kõige tähelepanelikumalt jälgisid õpetaja juttu «Löökesed». Nemad oskasid pärast peaaegu kõikidele viktoriiniküsimustele vastata. Auhinnaks oli suur korvitäis õunu.

Esimese korruse koridoris nägin juba varem pikka lauda aiasaadustega. Seal oli eriskummalise kujuga porgandeid, tomateid, kartuleid, mürakaid peete ja kaalikaid. Õppealajuhataja Maris Lääts kinkis tublimatele Nunnu-toojatele sügislehtedega kaunistatud aukirjad.

Töö tehtud, võib pidutseda. «Me lähme rukist lõikama» sai kiirelt selgeks ka uutele klubilastele, kuueaastastele.

Sõprusringis lauldi lõpuks MIKS! klubi laulu. Refrään kutsus:

Tule kaasa meiega!
Tule MIKSE otsima!

Pildistanud JÜRI TOOME

EDA ALLIKMAA

Mina käin emaga koos töö!

Pirkko ja Henriku ning nende ema Reet Kriegeriga
ajas juttu VIIVI VARIKSAAR

Pildistanud TIIT KOHA

Kuuel öhtul nädalas jääb väike Henrik isa või vanaemaga koju. Kolmel öhtul läheb Pirkko koos emaga tööle. Pirkko aga ei konuta kurvalt kuskil lauanurga ääres nagu favaliselt tööle kaasa võetud lapsed. Pirkko vehib kõik emaga kaasa teha.

Pirkko ja Henriku ema Reet Krieger töötab Tallinna Mererajooni Laste ja Noorte Spordikoolis treenerina. Ja võimlemistrenni nad Pirkkoga kahekesi ruttavadki. Paljudele lastele on tädi Reet tuttav telerist Leopoldvõimlemise kaudu. Küllap panite tähele, et harjutuste tegemine käis seal lõbu ja naeruga. Niimoodi lõbusalt katsutakse hakkama saada ka treeningutundides. Kuigi viieteistkümne tüdruku ja seitsme poisiga pole kerge toime tulla.

Robert on kangesti elav ja tagumisest reast tuleb tal küll ettepoole tulla. Muidu ei saa naabridki tõsiselt harjutada, sest Robert on kange naljamees. Virko nägu läheb korra päris morniks, kui ta tüdruku müksamise pärast noomida saab. Ja kui treener veel ütleb, et võib järgmine kord koerustükke koju tegema jääda, siis saab poisist viieks minutiks päris musterlaps. Tüdrukud seavad samme püüdlikumalt. Tublimad tuuakse rivi ette oma oskusi näitama. See toob Maarjale, Janele ja

Kairile naeru näkku. Treener Reet Krieger pole kiire laitma, aga ka kiita saab ainult see, kes tõesti hästi harjutusega toime tuleb. Sportsärgid ja pead hakkavad higiseks muutuma — tunni lõpp on lähedal. Kõigi laste seljad ja kaelad on sirgeks siliitatud, tänaseks võivad nad minna.

Pirkko läheb koju, väikese inimese tööpäev on ikka lühem. Emale ei jää vahetundigi. Mõnel öhtul on kolm treeningut ühtejärgi. Tantsutüdrukute rühm «Palestra» saab tuleval aastal kümneaastaseks. Peokava harjutamine käib juba tükk aega, higi voolab nii tüdrukutel kui treeneril.

Kui ema öhtul koju jõuab, siis Pirkko ja Henrik juba magavad. Nii nad ei saagi teada, kui väsinud ema oli, sest hommikul leiavad nad ta jälle rõõmsana eest.

Nädalas kaks korda läheb ema draamateatrisse. Lastetükis «Mary Poppins» seadis näitlejate liikumise ja tantsud paika tema. Ja vahepeal peab harjutama, et liigutused meelest ei läheks ja need laval ikka hästi välja tuleksid. Suured inimesed kipuvad ju unustama, missugune rõõm peitub liikumises. Küll on hea, et treener Reet Krieger oma «Palestraga» seda meile kõigile ikka meelde tuletab.

Karu Oskari näärid

AIVAR POHLAK

Kui Huntaugu metsa karu Oskar kuulis, millise imelise päeva, nääriõhtu, ta igal talvel maha magab, muutus ta päris kurvaks.

«Oo, milline küünalde sära, oo, milline kuuse kuma,» õhkas rebane Leontiine unistavalt taevasse vaadates.

«Ja näärivana käib kinke jagamas,» lisas jänes Mihkel ning jänes Ann täiendas: «Näärivana on sellise punase mantli ja valge habemega.»

«Uuuu, minule on näärivana igal aastal midagi suupoolist toonud,» ulus hunt Harald, nii et Ann ja Mihkel kokkunikult kõrvad pea ligi tõmbasid.

Oh häda, mõtles karu Oskar õnnetult ning otsustas — järgmisel talvel panen äratuskella vana-aastaõhtuks helisema. Nii karu tegigi, aga kui ta viimaks ärkas

Maarja uskus, et päkapikud on olemas. Uskus sellest hoolimata, et aknalauale pandud sussi sisse käis kommi panemas ema. Maarja ise oli seda ükskord näinud. Ema arvas, et Maarja magab, aga ei maganud midagi. Hoopis kuulatas tekiserva varjus. Alguses ei julgenudki silmi lahti teha, mõtles, et päris päkapikk hiilib, aga pärast piilus natuke. Ega Maarja väga pettunud olnud. Ta ju teadis, et õiged päkapikud ennast nii kergesti ei näita.

Maarja oli juba suur tüdruk — peaaegu nelja-aastane. Maarja tahtis küll kangesti vait olla, ainult piiluda, aga naer tuli peale. Hiiliv ema oli ju nii armsalt naljakas.

«Maarjakene, sa ei magagi?» ehmus ema.

«Magan ikka,» läks tüdruku nägu kavalat naeru täis. «Kas sa tulid isa eest salaja kommi sööma? Isa on ju nii kole maias,» lisas ta natuke kahetsevalt juurde, «minu moodi...»

Ja siis olid nad emaga kahekesi need kommid ära söönud, ehmunud ema ühe ja Maarja teise. Aga hommikuks oli sussi sees õun.

Naabri Vallo päkapikke ei uskunud. Võib-olla seepärast, et ta juba nii kole vana oli — tervelt seitsmeaastane. Päkapikud tema pool ei käinud ka ja Maarjal oli sellest natuke kahju. Päkapikud see õige näärirõõm ju ongi.

Näärivanadega oli jälle omamoodi lugu. Sellel, kes nende pere

ning koopaaknast välja vaatas, õitsesid metsa all juba esimesed sinililled.

Olen üks igavene unimüts, isegi kellahelin ei aja mind üles, hädaldas Oskar mööda metsa luusides ning teisi loomi otsides. Loomad olid, nagu kevaditi ikka, kogunenud metsalagendikule, kust lumi varem sulas.

«Oo, Oskar,» lõõritas rebane Leontiine karu silmates, «rääkisime siin Haraldiga just näärimest. Oo, milline küünalde sära, oo, milline kuuse kuma!»

kapikk

uksele koputas, olid ees isa prillid. Tegelikult see oligi isa, aga Maarja ei hakanud valju häälega välja ütlemata. Ju siis pärisnäärimees sel aastal nende peresse ei jõudnud, oli veidike haiglane või polnud jälle Maarja aasta jooksul küllalt hea laps olnud. Enda mäletamist mööda oli Maarja jaanipäeva aegu natuke jonninud. Ehk oligi nii, et ainult väga headel lastel käivad pärisnäärivanad, natuke halvematel aga isad ja onud. Aga miks siis mõnel lapsel kedagi ei käinud? Vallo uksele ei olnud näärimees kunagi koputanud, mitte ühelgi aastal. Vallo ise oli seda Maarjale rääkinud. Tema ema tõi poest kingid ja pani kuuse alla. Isa Vallol ei olnud. Jah, midagi oli siin korrast ära ja Maarja otsustas asja parandada. Näärivanaks, tõsi küll, ei saanud Maarja kohe kuidagi hakata, selleks oli ta liiga väikest kasvu. Aga päkapikk, päris nääripäkapikk võis Maarja ometi olla. Ja Maarja läks ja pani salaja Vallo saapa sisse apelsini. Vahest hakkab Vallo nüüd päkapikke uskuma. Maarja mõtles natuke ja pani siis ka isa saapa sisse apelsini. Mis kord see on, et isa-näärivana ise endale pidi kinke tooma.

Paari päeva pärast lõunalauas naeratas ema kavalalt ja ütles: «Paistab, et meie majja on päkapikk elama asunud?»

«Täiesti uus päkapikk,» lisas Maarja. Ta oli seda öeldes surm-tõsine.

Hunt oli asjalikum:

«Sa, Oskar, pane äratuskell poti sisse ja pott kamina peale, siis oled püsti nagu oleks tuli hännas. Ma tean, ma ükskord proovisin. Ilma selle nipita on kõvast unest raske ärgata.»

Nii karu sügisel tegigi. Pani kella poti sisse, poti kamina peale ning tegi proovi ka. Helin oli tõepoolest kõva. Selle peale ärkan küll üles, rõõmustas karu.

Kui aga Oskar talveunest ärkas, oli kevad jälle käes. Olen kõva karuunega, ei

mind ärata miski, mõtles karu lootusetult ning läks õnnetuna metsa kõndima. Legendikust hoidis Oskar meelega kõrva. Tal oli rebase eputamisest kõrini ning vaevalt et huntki asjalikumat nõu oskaks anda.

Terve suve mõtles karu Oskar nääridele ja näärivanale ning aina ohkas. Alles sügisel pohlamättal istudes tuli tal le päästev mõte. Jah, nii peavad ühe karu näärid välja nägema, jäi ta rahule. Enne magamaminekut oli karu põnevil.

Viimaks kustutas ta tule ning heitis voodisse. Tundes, et uni hakkab võimust võtma, tõstis ta pea ning soovis valjul häälel:

«Head vana aasta lõppu, Oskar!»

Ja magaski karu rahulikult kogu talve. Kevadel ärgates oli tal enesele uus üllatus varuks:

«Head uut aastat, Oskar!» soovis ta ringutades ning tatsas laua juurde, kuhu oli sügisel endale meepüti kingituseks jätnud.

Illustreerinud KELLI KAGOVERE

???

Kui auto läbi sügava lume teed murdes väravani jõudis, oli vanaema parajasti õuel. Vanaema tuli puusületäiega kuuri poolt. Nii ei olnud Mihklil-Mannil tarvis tuppa minna tere ütleva. Nagu suvistel külaskäikudel, jooksid nad ka nüüd kõigepealt oma saunataguse ronimispuu juurde.

«Mina lähen kaptenisillale,» kuulutas Mann kiiresti. «Esimese õigust!»

Mihkel oli seekord leplik.

«Hea küll. Mina lähen siis salajasse piilupaika.»

JAAN RANNAP

Õunapuu längus tüvi oli üleni jääkirmes. Alumised oksad, milleni ta suvel oli pingutuseta küündinud, olid justkui ülespoole liikunud. Mihkel tõusis lõunapoolse haru latva ja pugus viie sõõrjalt kasvava võrse vahele. Kas ta tõesti oli suvel siin peidus olnud? Kogu pere silmaulatuses ja ometi nähtamatu? Nüüd võis ta vabalt üle terve õue vaadata ja küllap oli ka ise kõigile vaadav. Sedaviisi oli küll vähe mõnu kõrgel katuse kohal kõõluda. Mihkel hakkas alla ronima.

Mann hoidis end kõrvalharu võrast kaugele välja ulatuval külgoxal. Ei olnud pooltki nii mugav, kui ta varasemast ajast mäletas. Kuhu oli jäänud kõverik, mis seljale tuge pakkus? Ta ei tundnud vähematki soovi hüüda üle õuemere: «Täisturbo edasi! Poolturbo tagasi!» Sõrmed kindas kipitasid. Mann tahtis tagasi

Illustreerinud ANU KALM

Nääriõhtul

OTTNIELL JÜRISAAAR

ME VARAKULT END PEOLE SEADMA HAKKASIME, ET SAAKS SIIS AEGAMÕÖDA JALUTADES MINNA JA RAHULIKULT IMETLEDA EHTEIS LINNA, SEST NÄÄRIÕHTU ON KUI MUINASJUTU IME.

JA SUUREL LAVAL HELKIS PÜÜ, SAAL OLII PIME, JA ISTUS NÄÄRIVANA — HABE ÜLE RINNA. JA KUTSUS LAPSI ENDA JUURDE SINNA. JA HÜÜDIS KÕVA HÄÄLEGA KA MINU NIME.

MA EHMATASIN — TAHTSIN OTSEKOHE KOJU! KUID NÄÄRIVANA ÜTLES: «TULE, PISIPOJU!» ... LAUL KURKU KINNI JÄI JUST NAGU KUIVAND PRÄÄNIK ...

ÜKS TÜDRUK ITSITAS MU TAGA: «KÜLL ON VÄÄNIKI!» — — — KUUSK SÄRAS ... SÜLES PAKK — MA NUTSIN HÄSTI PIKALT. JA KALLI-KALLI SAIN SIIS SELLELT NAERYALT PLIKALT.

maa peale. Mihkel ootas juba puu all.
«Mäletad, kuidas me suvel peitust mängisime? Nüüd on minul esimese õigus!» Ja sauna nurga varju taganenud, pistis Mihkel punuma.

Kindas käsi silmade ees, luges Mann kümneni ja läks siis otsima. Läks lumme vajutatud väikesi jälgi mööda joonelt kaevuni, sealt mesitarude kuurini, kuuri juurest keldrikünka elupuude vahele. Mihkel kükitas roheliste okste varjus.

«Nüüd on sinu kord otsida. Nüüd loe sina kümneni.»

Mihkel ajas end pikkamisi püsti.

«Pole mõtet. Mis otsimine see siin on? Lähme parem tuppa.»

Lume jälgadelt maha trampinud, kasukad ukse kõrvale pingile heitnud, istusid nad pika köögilaua äärde. Suured inimesed

arutasid suurte inimeste asju. Tusaseid lapsi nähes tõstsid nad imestunult silmad.

«Puu otsas on paha ronida,» kurtis Mann.

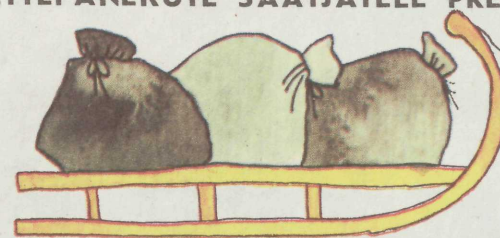
«Kuskil ei saa peitust mängida,» kaebas Mihkel. «Jälgi mööda leiab kohe üles.» Ja justkui oleks varem kokku lepitud, venitasid nad kooris:

«Mis me teeme? Miks siin enam lõbus ei ole? Vanaema, kas sa tead?»

Armsad lapsed! Eks ole, see looke tundub kuidagi poolik! Ta peabki tunduma. Jätsime lõpu trükkimata. Pealkirja ka. Kes kirjutab kõige so-

bivamad lõpuread ja paneb nii-öelda punkti sellele lookesele! Kui see on tehtud, mõelge veel, mis võiks pala pealkirjaks olla.

HUVITAVAMATE ETTEPANEKUTE SAATJATELE PREEMIAID!

OTTNIELL JÜRISAAAR

Näärimamma

KUUSK OLI-EHTEIS, ISSI PANI TIPPU TÄHE,
JA KÖLAS UKSEKELL JA TULI NÄÄRIVANA.
HIRM OLI KÜLL, KUID NÄITASIN END LÖBUSANA.
KÖIK NÄÄRISALMID LUGESIN, MIS TULID PÄHE.

JA NEID EI LUGENUD, MIS LADUSALT EI LÄHE.
JA ÜHE JÖULULAULU LAULSIN HÄSTI VANA...
— SAIN SUUSAD, MÄNGUHOBUSE JA MÄNGUKANA.
SIIS NÄÄRIVANA TÖUSIS, ÜTLES: «AEGA VÄHE!»

JA KUI TA ENNAST UKSE JUURDE SAATA LASI,
TA KRAE JA MÜTSI VAHELT PAISTIS TUTTAV ASI:
SEE KÖVER KAMM, MIS HOIAB JUUKSEID VANAEMAL,

NÜÜD JÄRSKU KÜUNLAVALGEL LÄIKIS PEAS KA TEMAL!
— SEE POLNUD NÄÄRIMEES, VAID HOOPIS NÄÄRIMAMMI,
SEST ÜKSKI MEES EI KANNA JUUSTES NAISTE KAMMI.

meel

EI, EI, MA TÄHTI VAATAN VAID
SEAL ÜLEVAL — LIIG ILUSAID.
NING MEEL NII NUKRAKS LÄHEB.
NEED KAUGED-KAUGED TÄHED
KUI MISKIT MULLE RÄÄGIVAD,
ENT OMETI EI NÄEGI NAD,
ET MINA EI SAA ARU.

«Lähme talle appi!» hüüatas Martin. Vanaisa paitas poisi pead. «Ära muretse! Näärिताat sõitis juba tagasi Näärimaale. Vigastatud jalga ravima. Selle kingitustekoti» — vanaisa osutas ühele kottidest — «palus aga sinule ära tuua.» Ja vanaisa lisas veel, et näärिताat palunud seda teha enda asemikuna.

Martin oli pettunud. Ta ei tahtnud asemikku. Ta tahtis pärisnäärिताati. Niisugust, nagu oli näinud möödunud aastal. Kurb oli Martin ka. Vaene viga saanud näärिताat! «Ära kurvasta!» trööstis ema. «Näärimaal saab ta kindlasti terveks.»

Martini tuju läks pisut paremaks. Veel paremaks siis, kui ta sai teada, mis on teises kotis. Näärिताat oli öelnud, et seal on kasukas, müts ja veel üht-teist. Võtku vanaisa need asjad endale ja kasutagu neid nii, et ta näeks välja nagu pärisnäärिताat.

Oi, oi, vanaisast tuli teha näärिताat! Vaat see oli juba põnev! Vanaisa tegigi nii, nagu pärisnäärिताat oli soovinud. Kõigepealt pani kasuka selga. Siis võttis kotist imeliku asja ja sidus selle paeltega ümber pea. Selgus, et see oli pikk ja hästi kohev habe. Martin uudishimutses: «Milleks pärisnäärिताadil niisugune habe kaasas oli? Tal on ju pärishabe!»

«Eks igaks juhuks — mängult-näärिताatide jaoks,» seletas vanaisa.

Kotis olid veel tumedad prillid. Need pani Martin ise vanaisa ninale. Aitas tal ka mütsi pähe seada. Nüüd oli Martin väga rõõmus ja natuke uhke. Oli ju ta palju kaasa aidanud selleks, et vanaisast sai mängult-näärिताat.

Seesama mängult-näärिताat ajas aga ikka ja jälle oma käe kotti. «Mida sa otsid, vanaisa, ... ää, näärिताat?» Poisi hääles kõlas vigurdamist. Vanaisast näärिताat venitas sõnu:

«Siin pidi veel üks asi olema ... Kuhu küll kadus ... vitsakimp?»

«Ei, ei, seda pole vaja! Ma olen nüüd hea poiss. Palun, hakka aga kinke jagama, küll siis näed!» vuristas Martin kiiresti. Ta oligi tõepoolest tubli poiss. Oskas hästi salme lugeda. Ja laulis ka. Kõike seda tuli tal teha õige mitu korda. Iga kingi eest.

Martin oli oma lugemiste ja laulmistega niivõrd innukalt ametis, et unustas koguni ära, kes ta ees oli. Unustas ära, et see ei olnudki pärisnäärिताat. Mängult-näärिताat oli ju väga hästi välja tulnud: täpipealt samasugune nagu pärisnäärिताat, keda ta mäletas möödunud aastast ja natu-natukene ka ülemöödunud aastast.

Kange kael kandku mõistusega pead

Lastele jutustanud ANDRES JAAKSOO

Usbeki rahvanaljand Illustreerinud usbeki kunstnik MEDAT KAGAROV

Seitse vägevat väänkaela töid turult seitse kannutäit hapupiima ja seitse kena kakukest. Istusid teised puu alla päikesevarju ja otsustasid keha kinnitada. Enne söögikorda on kenaks kombeks ka käsi pesta, aga vett polnud väänkaelatel kusagilt võtta. Vanim ja väarikaim langetas otsuse: «Keegi feist peab jõe le lippama ja ämbritäie vett tooma!»

Selle jutu peale jäid kuus ülejäänud kangekaelselt kurdiks ja vahtisid ohmu kombel üksteisele otsa.

«Laiskvorstid!» kärkis vanim ja väarikaim. «Teeme siis nõnda, et see, kes esimesena kas või sõnakese poetab, läheb ka vee järele!»

Väänkaelad istusid ja vaikisid. Ligi luupas kerjus ja palus almust. Väänkaelad vaikisid, ei teinud teda kuulmagi. Siis võttis kerjus hapupiimakannu ja kena kakukese, lasi toidul hea maitsta. Väänkaelad vaikisid. Nõnda jõi kerjus kõik seitse kannu tühjaks, sõi kenad kakukesed ära, korjas raasukesed kokku. Väänkaelad istusid ja vaikisid, ei liigutanud oimugi. Kerjus kõhistas naerda, otsustas väänkaeltele vingerpussi mängida. Ta võttis kannupõhja jäänud piimatilga ja määris sellega meeste näod kokku. Väänkaelad istusid ja vaikisid, ei liigutanud oimugi.

Nüüd komberdas kohale kodutu koer, tundis piima lõhna, limpsis meeste järgemööda silmnäod puhtaks. Jõudis lõpuks kõige vanema ja väarikama ette. «Käi minema, reo!» röögatas kõige vanem ja väarikam vihaselt.

«Aga sina võta ämber ja too vett!» kilkasid kuus ülejäänud väänkaela. Eks temal oli vett kõige rohkem vaja. Silmnägu tuli ju piimast puhtaks pesta.

KÄBLIK

Ennevanasti — see pidi olema küll väga ammu — tulnud linnud ühel meelel otsusele, et nendelgi peab olema kuningas. Kui aga valitsejat valima hakati, algasid vaidlused. Lõpuks ei aidanud muu, kui tuli korraldada võistlus: kes kõige kõrgemale suudab tõusta, see saabki lindude kuningaks. Linnud kogunesid kokku ja söötsid üheskoos taeva poole. Kes ära väsis, see laskus maa peale tagasi. Nii jäidki võistlejate read aina hõredamaks, kuni lõpuks selgus, et kotkast kõrgemale küll keegi lennata ei suuda. Aga just siis, kui kotkas oma võitjahüüdu kuulda laskis, hakkas keegi tema pea kohal sädistama: «Mina lendasin kõikidest kõige kõrgemale! Mina olen lindude kuningas!»

Tilluke käblik oli enda maa peal peitnud kotka sulgedesse. Nüüd ilmus ta välja ja tahtis pettusega lindude valitseja troonile tõusta. Ärapahandatud linnurahvas kihutas petturi metsa, kus see risuhunnikusse peitu pugenes. Alusmetsa risust ei tule käblik hea meelega välja tänase päevani ja kannab sellepärast mõnel pool veel risulinna nime. Käblik ehk risulind on õige tilluke laululind, nii tilluke, et ainult põialpoiss temast pisem on. Aga laul on tal imevali. Kui inimene suudaks käbliku valjusega häält teha, kostaks see 60—80 versta taha ja telefoni poleks tarviski. Nii arvas omal ajal linnuteadlane O. Löwis.

Me kuuleme käbliku laulu kevadel esmakordselt siis, kui lumi veel maas ja jõgede jää sätib minekule. Kuuleme pärastpoole suvesüdames ja hilja sügisel.

Veel hallahommikutel laulab ta hoogsaid viise. Ja aina kasvavad need metsaalusest risust, tuulemurust ning tihnikust, kus põidlapikune pruunikirju laulik ise enamasti märkamatuks jääb. Risusse peidab

Pildistanud AAVO PÖLENIK

käblik ka oma pesa, ilusa ümmarguse, külje-lennuauuga ehitise. Pesa on nii ilus ja hoolika viimistlusega, et rahvas seda on märganud. Ega muidu öelda: «Ilus maja nagu käbliku pesa.» Pesa ehitab isalind. Isand ehitab neid pesi koguni mitu, siis meelitab emalinnu lauluga juurde ja emand otsustab, missugune neist lastele koduks saab. Lapsi kasvab käbliku pesas viis-kuus-seitse ja kõik nad mahuvad kenasti pesa ära otsekui head lambad lauta. Hiljemgi käiakse veel kodus öösiti magamas ja mõnikord kasvatavad vanemad seal üles veel teisegi pesakonna poegi. Laste eest hoolitseb enamasti ainult emakäblik, isa aina laulab ja kohendab vanu või ehitab uusi pesi.

Hoolt ja muret jätkub kogu suveks. On juhtunud, et esimese pesakonna pojad aitavad järgmist peret toita. On koguni ette tulnud, et lasteta jäänud käblikud rasvatihase või kuldnoka poegadele hakkavad toitu kandma. Tillukese linna hoolekandmise püüd on nii suur.

Ära lendama hakkavad käblikud meilt septembrikuus. Mõned viivitavad novembrikülmadeni ja üksikud ei lähegi, vaid jäävad kogu talveks. Kus võõrsile lennanud oma talved veedavad, seda ei tea õieti keegi. Aafrikasse risulind siiski vist ei lenda. Aga lennaku kuhu lendab, peasi, et ta kevadel ikka tagasi tuleks.

FRED JÜSSI

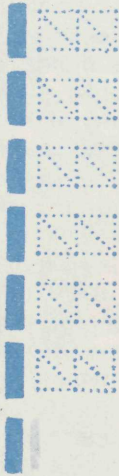
Lapsed, tulge appi «Postipauna» täitma!

ALGAB OMALOOMINGUVÖISTLUS

Kutsume joonistama ja kirjutama koolieelikuid, esimese, teise ja kolmanda klassi õpilasi.

Valmis tööle lisage oma ees- ja perekonnanimi, vanus, kodune aadress, kool ja klass või lasteaed.

Meie aadress on: Tallinn 200107, Pärnu mnt. 67A, «Täheke», «Võistlustöö».
Tööd pange posti hiljemalt 15. veebruaril 1988. a.
Parimatele joonistajatele ja kirjutajatele auhindad.

200107 TALLINN PÄRNU MNT 67A

TÄHEKE

Nääriööl

Nääriöö on vaikne, ilus,
metski ennast kauniks silus.

Härmas puudel lumevatist
käbid ripuvad kui kratid.

Loomad peavad nääripidu
metsas keset puuderidu.

Ainult ühest ei saa aru —
kuhu kadus metsast karu?

Karu magab talveund
koopas keset näärilund.

ANDREAS KALKUN,
Värskas Keskkooli
IV klassi õpilane

Ilus unenägu

Olime vennaga õues, ehtasime lumest kindlust. Järsku sõitis
meie hoovi kuldne saan, põhjapõdrad ees. Selles saanis istusid
päkapikud. Nad küsisid, kas me ei tahaks nendega Põhjamaale
kaasa tulla. Tahtsime väga ja istusime saani. Saan kihutas kui
tuul hoovist välja ja varsti jõudsimegi pärale.

Peatusime tuledes särava lossi ees. Selles lossis elasid nääri-
vanad. Astusime saanist välja. Hakkasime vennaga lossis ringi käi-
ma. Astusime suurde saali, mis pidi olema nääriivanade kõige rik-
kalikum ladu. Hakkasime sealt endale kinki valima. Ma võtsin
kartauto ja läksin sellega ukse poole. Vaevalt sain aga linki puu-
dutada, kui kuskil helises kelluke.

Ma ärkasin üles ning mõtlesin, kahju, et see oli ainult unes. See
kelluke, mis helises, oli äratuskell. Pidin hakkama kooli minema.

ROLAND BAUMANN,
Haapsalu 8-kl. Kooli
IVb klassi õpilane

Tuisutaat

Kus on tuisutaadi kodu?
Põhjamaal on tema kodu.

Kus ta suvel peidus on?
Põhjamaal ta peidus on.

Aga siis, kui saabub tali,
ärkab meie tuisuveli.

Tormab laste juurde kähku,
puistab pehmet lund neil näkku.

Kõikidel on tore meel,
tuisutaat neil naeru teeb.

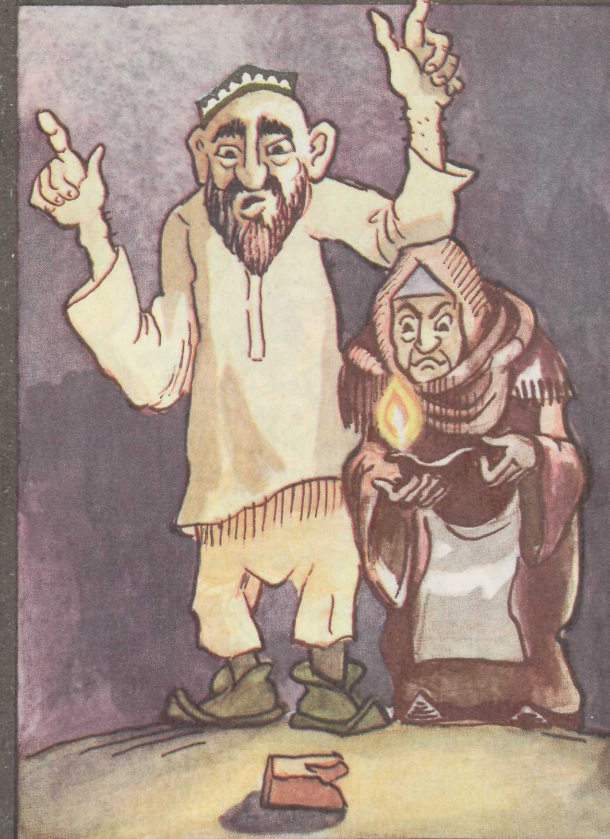
ERKKI KASENURM,
Tallinna 46. Keskkooli
IIa klassi õpilane

Ootan

Akna peale panen sussi —
ootan Päkapikujussi.

Kui ma olen hea laps,
siis ta kommi tooma kraps.

AIRIN AUSMAA,
Paide 3. Keskkooli
IIe klassi õpilane

Taevast tasu ei tule

Tadžiki rahvanaljand

Lastele jutustanud ANDRES JAAKSOO

Illustreerinud tadžiki kunstnik VLADILEN BUDNŌI

Ükskord andnud vaene mees, nimeks Afandi, padišahhile* tarka nõu. Nõu-
anne olnud nõnda tulus, et padišahh lausa rökatanud rõomust: «Oo, Afandi,
kuidas ma saaksin sulle tasuda!»

«Auväärne padišahh,» vastanud Afandi, «kingi mulle kotitäis kulda, et
võiksin oma ülejäänud päevad puudust tundmata elada.»

Sihukest soovi kuuldes läinud padišahhi kulm kortsu — eks tal hakanud
kullast kahju. Vaikunud-möelnud, möelnud-vaikunud, viimaks kutsunud ve-
siiri ja sosistanud talle midagi kõrva sisse. Yesiir toonud troonisaali kotti.
Kott olnud kõhukas ja kangesti raske, padišahhi pitsatiga. See kott Afandile
antigi.

Kodus teinud Afandi kotti lahti, leidnud sisuks kiviklibu olevat. Küljeluu
küsimä: «Afandi, milleks sa küll sihukest sodi meie majja kannad!»

«Padišahh andis mulle kotti, ütles seal kulla olevat. Aga nagu näed . . . Ma
pole ju nii rumal, et hakkaksin asja eest, teist taga omapäi sodi koju kand-
ma,» andnud Afandi kaasale aru.

«Ja ei ole ka padišahh nõnda halva aruga, et kingiks sulle kotitäie kulda!»
naernud naine. «Meiesugustel jääb üle Allahilt abi anuda ja kulda kü-
sida . . .»

Seda Afandi arvanudki teha, läinud õue, hakanud paluma: «Oo, kõikvõi-
mas Allah! Läkita mulle oma kunnatust kassast kübekegi kulda, et võiksin
ülejäänud päevad puudust tundmata elada!»

Nii ta muudkui saatnud palveid taeva poole. Päevast saanud öhtu, öhtust
öö, aga Allah polnud talle oma kunnatust kassast ikka veel kullakübetki
läkitanud.

«Võib-olla ei kuule ta mind? Võib-olla peaksin valjemini hüüdma!» arut-
lenud Afandi endamisi, ja kus siis kraaksatanud: «Oo, kõikvõimas Allah!»
Afandi kisa äratanud naabrimehe. Uniseid silmi hõõrudes koperdanud
teine õue ja küünitanud üle savist vahemüüri vaatama, mis sõbral viga.
Afandi palveid kuuldes vihastanud naabrimees nõnda, et võtnud esimese
ettejuhtuva kivikamaka ja läkitanud müüri taha. Matsu kuuldes rökatanud
Afandi rõomust: «Naine, Allah on mu palveid kulda võtnud ja meile kul-
lakamaka saatnud! Too tuli, vaatame, kui suur see kamakas õige on!»

Naine täitnud mehe palve. Kui Afandi nüüd kivikamakat näinud, sõnanud
ta kibedal meelel: «Tuleb välja, et Allah on padišahhiga ühes mestis!»

* padišahh — kunagine kuninga tiitel Idamail